

Psalmodikon

Nordiska psalmodikonförbundet bildades vid en spelstämma i Däldenäs, Närke, 1993, och har sitt ursprung i de årliga byggkurser och spelstämmor som Rodney Sjöberg, Trollhättan, började med 1986.

Själv träffade jag Rodney första gången på en informationskväll i slutet av 1980-talet, ordnad av SKS (Kyrkliga studieförbundet) i Kristinehamn, där man sökte dra igång en bygg- och spelkurs för psalmodikon. Tiden gick och ingen cirkel kom till stånd, så jag vände mig till Rodney för att höra vad jag kunde göra med mitt gamla spruckna och osträngade sopranpsalmodikon, som jag hade liggande. Rodney erbjöd sig reparera det och han upptäckte då att det inuti hade initialerna *S. D.* och året *1837*, vilket kan tyda på att det är ett av de psalmodika som biskop Esaias Tegnér på sin rekviderade för att höja församlingssången i Växjö stift. Jag har med tiden skaffat även ett alt-, ett tenor- och ett baspsalmodikon.

Bild 1: Rodney Sjöberg justerar ett melodiarium. I bakgrunden Helena Ödvall, Däldenäs –93.

Bild 2: Leif Löchen, Norge, spelar på langleik, Däldenäs –93.

Nästa stämma ägde rum 1994 i Mariehamn på Åland och här deltog även Selångers psalmodikonensemble.

Bild 3: Helena Ödvall och Lennart Magnusson framträder med sina sopranpsalmodika från 1993 respektive 1837, Åland -94.

På hösten samma år bildades Wermländska psalmodikongruppen (1994-1999) som en underavdelning till NPsF. Som mest räknade gruppen ett 20-tal medlemmar.

Bild 4: Wermländska psalmodikongruppen i kantorerna Nilssons kök, 19/11 1994.
Fr. v.: Lennart Magnusson, John Højdefors, Allan o Karin Nilsson, Sigvard Boström, Kaisa Waliden.

Helena Ödvall startade 1995 medlemstidskriften *Psalmodika*, som utkommit med två nummer årligen. Tidskriften har betytt mycket för medlemmarna genom att stärka känslan av samhörighet och delaktighet, men den har även varit ett viktigt ansikte utåt för förbundet.

Ur:

Psalmodika

Tidskrift för NPsF –
Nordiska Psalmodikonförbundet

~~~~~  
Årg. 14 Nr. 1 Juni 2008  
~~~~~

Lennart Magnussons konstverk av Helena Ödvall Enoksson

När jag förra året var på genomresa genom Karlskoga passade jag på att besöka Lennart Magnusson.

Hos Lennart hittade jag ett intressant och framförallt mycket annorlunda konstverk på väggen.

När Lennart skulle uppvaktas för 25 år i kommunens tjänst valde han en annorlunda tavla.

En dörr som kommer från bostadsområdet Rosendal i Karlskoga där Bofors hade tjänstebostäder för sina anställda.

Konstnären Erik Berg fick av Lennart uppdraget att snida och måla hans baspsalmodikon lutat mot en stol med årtalet 1787 på den nedre dörrspegeln samt katten på den övre spegeln.

Nordiska Psalmodikonförbundet

Undertecknad fick uppdraget att rita logo till NPsF och göra en vinjett till *Psalmodika* – en trevlig och intressant uppgift.

Genom mina släktingar i Minnesota kom vi i kontakt med Beatrice Hole, som efter en tids brevväxling infann sig tillsammans med sin make på byggkursen och spelstämman i Östervåla – en kontakt som givit stort ömsesidigt utbyte.

<http://www.mnfolkarts.org/musicstring/musicstring.html>

I samband med denna stämma invigdes även psalmodikonmuseet i Östervåla kyrka genom att Rodney Sjöberg frikostigt donerade sin stora samling av insamlade instrument.

Bild 5: Beatrice Hole, USA, Östervåla –95.

Bild 6: Del av psalmodikonmuseet i kyrktornet, Östervåla –95.

Psalmodikon initierades av prosten Johannes Dillner för att främja församlingssången efter den nya psalmboken 1819. ”Sångens riktiga användning vid den offentliga och enskilda gudstjänsten var det mål, för hvilket D. under hela sin lifstid arbetade. Till ledning för den i musikens teori alldeles oinvidge uppfann han ett enkelt instrument, monokorden, eller det s. k. psalmodikon, medels hvilket hvar och en, med tillhjälp af en vid hvarje sång eller psalm anbringad sifferskrift, kan själf utsöka den rätta melodien. Han försökte äfven i de församlingar, där han var pastor, införa bruket af fyrstämmig kyrkosång, hvilket föredöme följdes af en och annan af närliggande socknar”. Källa: <http://runeberg.org/sbh/dillnjoh.html>.

Sv ps 4 Hela världen fröjdes Herran

-7-

I	4	4	2	2	3	1	4	4
II	<u>1</u>	<u>1</u>	7	7	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>
	He - Kom	la från	värld - or -	den ter	fröj - när	des och	Her - fjär -	ran ran,
III	6	6	4	5	5	3	6	6
IV	4	4	7	5	1	1	4	4

I	6	7	5	<u>1</u>	<u>1</u>	+7	<u>1</u>	::
II	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	::
	ti - ni	digt som	och står	av i	hjär - hans	tans för -	grund bund	
III	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>1</u>	5	5	5	5	::
IV	4	4	1	1	5	5	1	::

I	<u>1</u>	6	<u>2</u>	<u>1</u>	7	6	5
II	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>3</u>
	Träd	nu	fram	med	lust	och	fröjd,
III	6	<u>1</u>	7	6	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>
IV	4	4	7	4	5	4	1

I	6	4	7	6	5	5	4
II	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>3</u>	<u>1</u>
	lov -	sjung	Gud	i him -	mels	höjd.	
III	6	6	7	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	6
IV	2	5	6	<u>7</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	

Vid biskopsvisitation i Karlskoga 31 maj 1832 konstaterades bl a: ”Psalmodikon nyttjas vid undervisningen med god framgång. I allmänhet är kyrkosången i denna församling god, vartill klockarens skicklighet mycket bidrager.”

Vidare kan meddelas att till Karlskogafödde psalmodikonspelaren och kolportören och skräddaren Carl Lundgrens (1836-1891) (”Lundgren med lådan”) psalmodikon ska (http://sv.wikipedia.org/wiki/Carl_Lundgren) sonen Jakob ha tagit med sig till USA efter faderns död. Sonsonen Richard Lundgren, Edina, Minnesota har fortfarande kontakt med det gamla hemlandet. Janel Lundgren, som är sonsondotter till gamle Lundgren, är troligen den som i dag har hand om Lundgrens ”Lödda”..

Spelstämman i Tranemo kommun ägde rum den 15-17 augusti 2008. [Videofilmen](#) visar övningarna i Limmareds församlingshem.

Nordiska psalmodikonförbundets hemsida: www.npsalmodikonforbundet.se

Fler länkar: <http://www.svenskakyrkan.se/ostervalaharbo/mainframe-9.htm>

<http://hem.passagen.se/eal/Psalm.PDF>

http://inspire.accson.se/verksamhet/activity.aspx?Kat_ID=5295&OrgID=1329&ag=337&path=setup4

<http://www.psalmodikon.com/>

<http://www.psalmodikon.com/gallery/index.htm>

<http://www.norway.org/News/archive/1998/199808psalmodikon.htm>

http://www.woodworking.com/article_archive.cfm?article=1295§ion=1

Lennart Magnusson